

3. Ordin nr.109 din 19.12.2008 Privind acceptarea și publicarea S.I.R.F.
4. Налоговый кодекс РМ №1163-ХІІІ от 24.04.1997. МО al RM №62/522 от 18.09.1997.
5. Методы трансфертного ценообразования: условия и проблемы применения Автор: Помитов С.А. Дата: 2008-05-08 18:13 <http://www.ekportal.ru/>.
6. Изменения к МСФО 24 «Раскрытие информации о связанных сторонах»: первый опыт применения. МСФО – ноябрь 2009. КРМГ
7. Вадим Шелагинов МСФО (IAS) 24 «Раскрытие информации о связанных сторонах». «МСФО. Практика применения» (<http://www.msfo-mag.ru/>), №4, июль-август 2007г.
8. Раскрытие информации о связанных сторонах — поправки к МСФО (IAS) 24. Приложение к информационному бюллетеню «Взгляд на МСФО». eu.com/ru/IFRS Выпуск 59 / ноябрь 2009 г.
9. World Transfer Pricing 2014 The comprehensive guide to the world's leading transfer pricing firms (www.tpweek.com/).

УДК 657

Гуцайлук З.В.,
д.е.н., професор кафедри
обліку у виробничій сфері, Тернопільський
національний економічний університет

ПРОБЛЕМИ КЛАСИФІКАЦІЇ ЗАСОБІВ ВИРОБНИЦТВА ДЛЯ ПОТРЕБ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Для правильного відображення наявності, руху й ефективності використання у виробничому процесі засобів виробництва в бухгалтерському обліку важливе значення має їх науково обґрунтована класифікація. Очевидно, що не дивлячись на ту обставину, що засоби та предмети праці об'єднані в одну ресурсну групу під загальною назвою “засоби виробництва”, наукові засади їх класифікації мають бути різними. У бухгалтерському фінансовому обліку всі засоби праці поділяються на дві групи – оборотні та необоротні. Основу такого поділу формує термін використання об'єктів. Що стосується основних засобів, то для цілей бухгалтерського обліку вони класифікуються за трьома групами: основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції.

Очевидно, що в основу такої класифікації насамперед покладено інформаційні потреби Держкомстату. Правда, підприємство може самостійно розширювати зазначену класифікацію, поділяючи у групах (підгрупах) основні засоби на власні, орендовані і такі, що перебувають в експлуатації, запасі, оренді, ремонті, на модернізації, реконструкції, добудові, часткової ліквідації тощо.

В дещо зміненому вигляді класифікацію основних засобів наведено у статті 145 Податкового кодексу, який вступив у дію з 1 січня 2011 року. Усі вони, зокрема, згруповані у 16 груп.

Що стосується технічної класифікації основних засобів, то на практиці вона здійснюється шляхом присвоєння кожному їх об'єкту окремого інвентарного номера та відкриття окремої інвентарної картки, в яку він і записується.

В основу класифікації предметів праці, окрім їх функціональної ролі в процесі виробництва, необхідно, на думку автора, покласти відмінність у нормуванні, режимі кредитування банками й інші чинники.

За економічним призначенням та їх функціональною роллю у процесі виробництва всі матеріальні ресурси можна поділити на дві основні групи: сировина й основні матеріали та допоміжні матеріали. Сировина й основні матеріали становлять речову основу вироблюваної продукції. Допоміжні матеріали, на відміну від основних, речової основи готового продукту не становлять, а приєднуються до них в якості необхідного компонента з метою надання певних якісних параметрів продукції. Паливо й тару, а також запасні частини також можна зарахувати до допоміжних матеріалів.

Однак для поточного обліку, основним завданням якого є підвищення аналітичності, така класифікація не зовсім придатна. Більш того, питома вага палива, запасних частин і тари у складі виробничих запасів доволі таки значна. В принципі, за основу можна було би взяти класифікацію, яка міститься в діючому Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій. Мова йде про рахунок 20 "Виробничі запаси", у складі якого є рахунки другого порядку.

Однак, на наш погляд, позицію "Сировина й матеріали" все ж потрібно деталізувати на окремі складові: "Сировина", "Основні матеріали", "Допоміжні матеріали".

Хоч запропонована (з урахуванням уточнення) класифікація матеріальних ресурсів теж є узагальненою, оскільки, наприклад, сировина в свою чергу поділяється на промислову і сільськогосподарську. Сировина сільськогосподарського призначення поділяється, окрім того, на сировину тваринного (м'ясо, молоко, шерсть та ін.) та рослинного (картопля, буряк, зерно, овочі і фрукти, хміль та ін.) походження.

Слід також мати на увазі, що поділ матеріалів на основні й допоміжні є відносно умовним, оскільки для одного виробництва один і той самий вид ресурсу може бути основним, а для іншого – допоміжним. Наприклад, мука у хлібопеченні вважається основним матеріалом, а у пивоварінні – допоміжним.

Розглянута вище укрупнена економічна класифікація матеріальних ресурсів має велике значення у практиці господарюючих суб'єктів насамперед, з позицій побудови системи обліку за ефективним їх використання у виробничих процесах. Однак для такого обліку в розрізі окремих груп, підгруп та видів матеріалів її недостатньо.

У практичній діяльності матеріальні ресурси, окрім того, класифікують ще й за технічними властивостями: розділами, групами, підгрупами тощо.